

INDENRIGS- OG SUNDHEDSMINISTERIET

Indenrigsudvalget 2024-25
INU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 94
Offentligt

Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

T +45 7226 9000
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 29-08-2025
Enhed: Valgenheden
Sagsbeh: mphl
Sagsnr.: 2025 - 8526
Dok. nr.: 2110099

Folketingets Indenrigsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 94 (Alm. del), som Folketingets Indenrigsudvalg har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 20. august 2025. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Kofod (DF).

Spørgsmål nr. 94:

”Vil ministeren redegøre for, hvorfor det fremgår af vejledningen til udfyldelse af kandidatanmeldelsen for partier og lister, der opstiller til kommunalvalget pkt. 7, at »Hvis kandidatlisten ikke kan fritages, enten fordi listen ikke blev valgt ved sidste valg, eller fordi listen ikke længere er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, skal den indsamle det nødvendige antal underskrifter«, når det fra ministeriet er oplyst i en e-mail fra Indenrigsministeriets Valgenheden til Dansk Folkepartis sekretariat den 27. maj 2025 kl. 8:45, at »Det er i den forbindelse ministeriets opfattelse, at kravet i lovens § 19, stk. 4, om fortsat repræsentation er opfyldt, hvis partiet tirsdagen 9 uger før valgdagen er repræsenteret i kommunalbestyrelsen med et eller flere af de oprindelige mandater, og dette mandat udgør mere end halvdelen af de oprindeligt valgte mandater«, og er ministeren ikke enige i, at såfremt indholdet i e-mailen fra Valgenheden er korrekt, så er beskrivelsen i vejledningen til udfyldelse af kandidatanmeldelsen vildledende, fordi partierne kan tro, at det er tilstrækkeligt stadig at være repræsenteret i kommunalbestyrelsen, mens ministeriets e-mail af 27. maj kræver, at over halvdelen af de valgte mandater stadig repræsenterer partiet, for at man kan fritages for stillere, og vil ministeren drage omsorg for præcist at redegøre for, hvad der efter ministeriets opfattelse skal til, for at et parti eller en liste kan fritages fra stillerkravet?”

Svar:

Jeg er som indenrigs- og sundhedsminister optaget af, at der er størst mulig klarhed i alle forhold vedrørende valg. Det er en vigtig forudsætning for tilliden til demokratiet.

1. De gældende regler om fritagelse for stillerkravet i forbindelse med kommunalvalg

Det følger af § 19, stk. 4, i den kommunale og regionale valglov, at valgbestyrelsen efter anmodning fritager de kandidatlistor, der ved sidste kommunalbestyrelsesvalg opnåede repræsentation i kommunalbestyrelsen, og som tirsdagen 9 uger før valgdagen fortsat er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, for kravet om indsamling af underskrifter fra et mindsteantal stillere. Det er således bl.a. en betingelse for at opnå fritagelse for stillerkravet, at en kandidatliste har opnået repræsentation i kommunalbestyrelsen, og at den på fristdagen ”fortsat er repræsenteret i kommunalbestyrelsen”.

Forarbejderne til § 19, stk. 4, i den kommunale og regionale valglov indeholder fortolkningsbidrag til brug for afgrænsningen af, hvornår en kandidatliste til kommunalbestyrelsesvalg, der ved sidste kommunalbestyrelsesvalg opnåede repræsentation i kommunalbestyrelsen, ”fortsat er repræsenteret i

kommunalbestyrelsen". Det fremgår heraf bl.a., at det er en forudsætning for at blive fritaget for stillerkravet, at der er identitet mellem den kandidatliste, der ved sidste valg opnåede repræsentation i kommunalbestyrelsen, den kandidatliste, som 9 uger før valgdagen fortsat er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, og den kandidatliste, som nu ønsker at stille op til valget til kommunalbestyrelsen og i den forbindelse ønsker at blive fritaget for stillerkravet. Det fremgår desuden, at der som udgangspunkt vil være den fornødne identitet, hvis et eller flere af listens medlemmer, som er indvalgt i kommunalbestyrelsen, i valgperioden har skiftet liste eller er blevet løsgængere, men disse medlemmer udgør under halvdelen af listens medlemmer af kommunalbestyrelsen.

For en detaljeret gennemgang af reglerne om fritagelse for stillerkravet kan jeg desuden henvise til Indenrigs- og Sundhedsministeriets vejledning nr. 9565 af 26. juni 2025 om afholdelse af kommunale og regionale valg tirsdag den 18. november 2025 pkt. 6.2.2. Der er heri redegjort detaljeret for identitetskravet, og hvad der gælder i tilfælde af eventuelle partiskift.

På den baggrund er det Indenrigs- og Sundhedsministeriets opfattelse, at kravet om fortsat repræsentation er opfyldt, hvis kandidatlisten tirsdagen 9 uger før valgdagen er repræsenteret i kommunalbestyrelsen med et eller flere af de oprindelige mandater, og dette mandat udgør mere end halvdelen af de oprindeligt valgte mandater.

Det er også det svar, som Indenrigs- og Sundhedsministeriet i det konkrete tilfælde har givet Dansk Folkepartis sekretariat, jf. også spørgsmålet.

2. Indenrigs- og Sundhedsministeriets kandidatlisteformular med tilhørende vejledning

Det følger af § 19, stk. 1, i den kommunale og regionale valglov, at de, der opstilles til valg, opføres på kandidatlister. Til brug herfor har Indenrigs- og Sundhedsministeriet udarbejdet en kandidatlisteformular, som den enkelte kommune udleverer til den enkelte kandidatliste til kommunalbestyrelsesvalg.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har i tilknytning hertil udarbejdet en kort, praktisk vejledning på 3-4 sider om, hvordan kandidatlisteformularen udfyldes, herunder hvordan de enkelte felter i kandidatlisteformularen udfyldes. I vejledningens pkt. 7 er det bl.a. anført, at "hvis kandidatlisten ikke kan fritages, enten fordi listen ikke blev valgt ved sidste valg, eller fordi listen ikke længere er repræsenteret i kommunalbestyrelsen, skal den indsamle det nødvendige antal underskrifter".

De to nævnte kriterier – dvs. om kandidatlisten opnåede valg til kommunalbestyrelsen, og om den fortsat er repræsenteret i kommunalbestyrelsen – er de to kriterier, der fremgår direkte af ordlyden af § 19, stk. 4, i den kommunale og regionale valglov, men der er i den forbindelse ikke givet yderligere vejledning om de to nævnte kriterier.

Der er som anført imidlertid alene tale om en kort, praktisk vejledning om, hvordan kandidatlisteformularen udfyldes, men derimod ikke om en detaljeret, juridisk orienteret gennemgang af kandidatlisternes retsstilling, hverken i forhold til stillerkravet eller i forhold til andre krav til f.eks. liste- og bogstavbetegnelse.

Den korte, praktiske vejledning kan desværre ikke hensigtsmæssigt udvides til at omfatte de nævnte spørgsmål om kandidatlisternes retsstilling. I Indenrigs- og Sundhedsministeriets ovennævnte vejledning om kommunal- og regionalvalget fylder punktet om stillerkravet i sig selv 2-3 sider. På grund af de tidsmæssige forhold i forbindelse med udgivelsen af de to publikationer kan der heller ikke krydshenvises fra den første til den sidste.

En kandidatliste har imidlertid mulighed for både før og efter en kommunes udlevering af en kandidatlisteformular at få vejledning fra kommunen om sin retsstilling, herunder om det nærmere indhold af stillerkravet og de spørgsmål, der i den forbindelse kan opstå i tilfælde af eventuelle partiskift el.lign.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet yder desuden generel vejledning om det nærmere indhold af valglovgivningen, og jeg har i den forbindelse noteret mig, at Dansk Folkepartis sekretariat har fået vejledning fra ministeriet om muligheden for at blive fritaget for stillerkravet.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil samtidig for en god ordens skyld i forbindelse med fremtidige revisioner af den korte, praktiske vejledning om, hvordan kandidatlisteformularen udfyldes, tydeliggøre kandidatlisternes mulighed for at få konkret vejledning fra kommunerne om deres retsstilling i forhold til f.eks. stillerkravet. I forhold til vejledningens pkt. 7 vil der desuden kunne blive indsat en opfordring til, at der søges vejledning hos kommunen om betydningen af eventuelle partiskift el.lign.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde